

1-KASIM-2015 GENEL SEÇİMİNDE TEK ve ÇOK SANDIKLI MAHALLELERDE OY DAĞILIMININ KARŞILAŞTIRMASI.

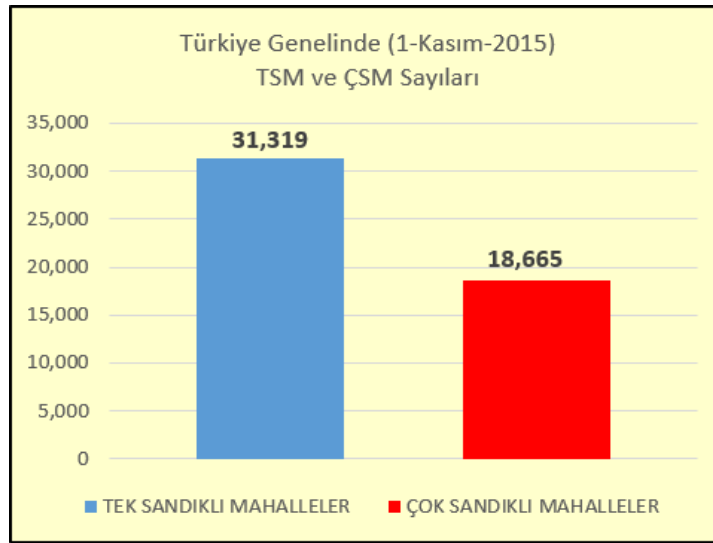
Rapor: 4

11.Şubat.2017

Mehmet Günal ÖLÇER

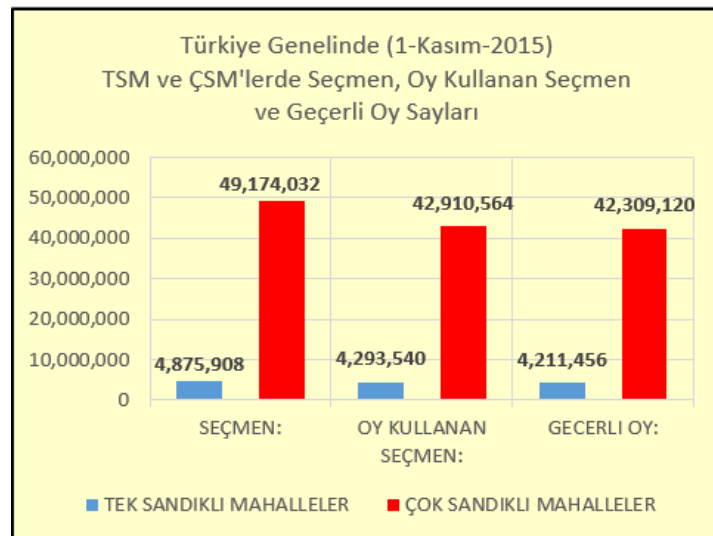
1. Özet: Çalışmanın amacı, 1-Kasım-2015 tarihinde yapılan Genel Seçim Sonuçlarını esas alarak, tek sandıktan oluşan mahalleler ve çok sandıktan oluşan arasındaki davranış farklarını hesaplamaya yöneliktir.
2. Giriş: 1-Kasım-2015 Genel Seçimlerinde cezaevleri, gümrükler ve yurtdışı temsilcilikleri hariç olmak üzere 174,648 sandıkta oy kullanılmıştır. Seçim sandıkları, seçimin en küçük birimi olarak nitelendirilebilir.

Türkiye’de yapılan seçimlerin genel sistematığı içinde sandıklar mahalleleri, mahalleler ilçeleri, ilçeler de seçim çevrelerini oluşturmaktadır. Üç büyük kentte birden çok seçim çevresi vardır. Türkiye 85 seçim çevresi, 970 ilçe, 49,984 mahalle den oluşmaktadır. Mahallelerin 31,319 tanesi Tek Sandıklı Mahalle (TSM), kalan 18,665 tanesi ise Çok Sandıklı Mahalledir (ÇSM).

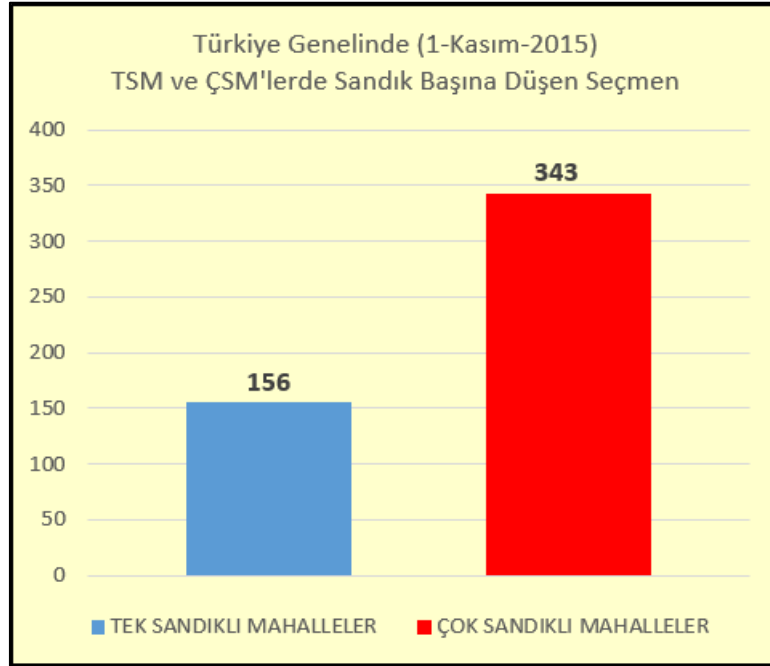
Şekil 1: TSM ve ÇSM Sayıları

TSM’ler sayıca ÇSM’lerden fazla olmasına karşılık TSM’lerdeki seçmen, oy kullanan ve geçerli oy sayıları ÇSM’lerin yaklaşık onda biri mertebesinde (Şekil 2).

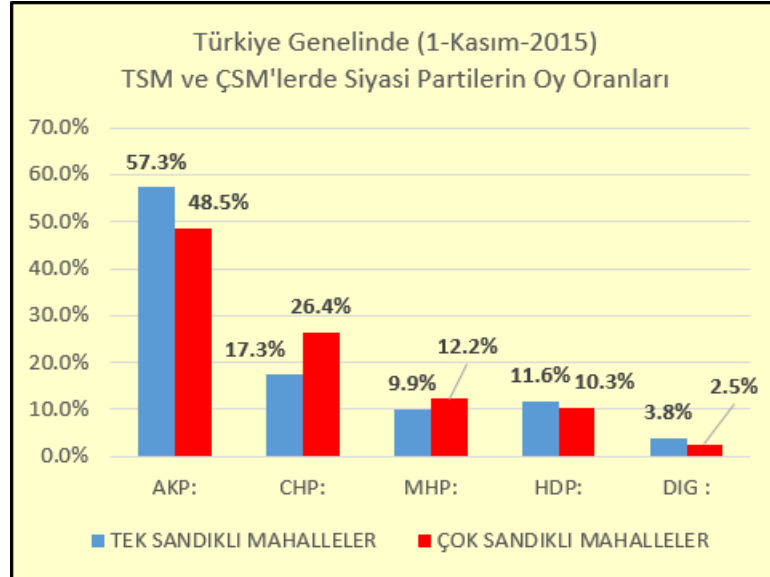
Şekil 2: TSM ve ÇSM’lerde Seçmen ve Kullanılan Oy Sayıları

TSM ve ÇSM'lerde sandık başına düşen seçmen sayısının değerlendirilmesinden, TSM'lerin dağınık ve tekil yerleşimlerden oluştuğu anlaşılmaktadır (Şekil 3).

Şekil 3: TSM ve ÇSM'lerde Sandık Başına Düşen Seçmen Sayısı

TSM ve ÇSM'lerde siyasi partileri Türkiye genelindeki oy oranları Şekil 4'te gösterilmektedir. Tablodan da anlaşılacağı gibi TSM, ÇSM farkı en büyük faydayı (+%8.8) AKP için yaratırken en büyük kayıp da (-%9.1) ile CHP için olmaktadır. Partilerin kazanç ve kayıplarının sayısal karşılığı Şekil 5'te gösterilmektedir.

Şekil 4: TSM ve ÇSM'lerde Siyasi Partileri Oy Oranları

TÜRKİYE	Kazanç (+), Kayıp(-)
AKP:	368,434
CHP:	-381,737
MHP:	-97,965
HDP:	55,815
DIG :	55,454

Şekil 5: TSM ve ÇSM'lerde Siyasi Partilerin Kazanç ve Kayıplarının Sayısal Karşılığı.

AKP ve MHP'nin oy tabanlarının küçük yerleşim alanlarında benzer olduğu dikkate alındığında MHP oyu eksilirken AKP oyunun artma sebebinin üretim ilişkileri, etnik köken, eğitim durumu dışında kalan sebeplerle açıklanması gereğini ortaya çıkartmaktadır. Burada da ilk akla gelen "muhtar etkisi" olmaktadır. DIG (diğer partiler ve bağımsızlar) ve HDP oy artışlarında makul açıklamalar yapmak mümkündür. CHP oyunun azalmasının nedeni de, söz konusu dağınık ve uzak yerleşimlerde etkin denetim sağlanamaması olarak gösterilebilir.

3. İller Bazında Değerlendirme:

İller bazında sadece sayısal değerlerin verilmesi ile yetinilecektir. Üç büyük ilde TSM ve ÇSM ile ilgili sayısal değerler Şekil 6'de gösterilmektedir.

TEK SANDIKLI MAHALLELER	TÜRKİYE	İSTANBUL	İZMİR	ANKARA
TEK-ÇOK SANDIKLI MAHALLE SAYISI:	49,984	960	1,294	1,430
TEK SANDIKLI MAHALLE SAYISI:	31,319	103	465	834
SANDIK SAYISI:	31,319	103	465	834
SEÇMEN SAYISI:	4,875,908	20,532	88,633	103,474
SANDIK BAŞINA SEÇMEN SAYISI:	156	199	191	124
OY KULLANAN SEÇMEN:	4,293,540	18,572	79,880	92,253
GEÇERLİ OY SAYISI:	4,211,456	17,942	77,956	90,853
AKP:	2,412,967	9,135	34,557	62,277
CHP:	729,209	5,503	30,102	12,572
MHP:	417,804	1,810	8,039	11,391
HDP:	490,095	860	2,364	1,981
DIG:	161,381	634	2,894	2,632

ÇOK SANDIKLI MAHALLELER	TÜRKİYE	İSTANBUL	İZMİR	ANKARA
TEK-ÇOK SANDIKLI MAHALLE SAYISI:	49,984	960	1,294	1,430
ÇOK SANDIKLI MAHALLE SAYISI:	18,665	857	829	596
SANDIK SAYISI:	143,329	27,918	8,545	10,034
SEÇMEN SAYISI:	49,174,032	10,292,006	3,015,710	3,640,149
SANDIK BAŞINA SEÇMEN SAYISI:	343	369	353	363
OY KULLANAN SEÇMEN:	42,910,564	9,069,481	2,653,530	3,259,353
GEÇERLİ OY SAYISI:	42,309,120	8,965,549	2,624,439	3,224,886
AKP:	20,539,783	4,371,571	804,214	1,556,283
CHP:	11,160,784	2,729,504	1,233,741	1,008,916
MHP:	5,181,520	770,281	298,844	459,479
HDP:	4,362,865	901,505	230,595	132,074
DIG:	1,064,168	192,688	57,045	68,134

Şekil 6: Türkiye ve Üç Büyük İldeki TSM ve ÇSM için Sayısal Değerler

TEK SANDIKLI MAHALLELER	BURSA	KONYA	DIYARBAKIR	TRABZON
TEK+ÇOK SANDIKLI MAHALLE SAYISI:	1,057	1,189	1,040	688
TEK SANDIKLI MAHALLE SAYISI:	543	552	684	384
SANDIK SAYISI:	543	552	684	384
SEÇMEN SAYISI:	94,063	96,730	116,437	75,184
SANDIK BAŞINA SEÇMEN SAYISI:	173	175	170	196
OY KULLANAN SEÇMEN:	86,518	86,436	104,214	64,747
GEÇERLİ OY SAYISI:	84,811	85,075	101,411	63,781
AKP:	53,235	67,872	21,102	47,375
CHP:	17,557	6,780	836	7,939
MHP:	9,458	7,223	321	6,168
HDP:	555	954	75,468	106
DIG:	4,006	2,246	3,684	2,193
ÇOK SANDIKLI MAHALLELER	BURSA	KONYA	DIYARBAKIR	TRABZON
TEK+ÇOK SANDIKLI MAHALLE SAYISI:	1,057	1,189	1,040	688
ÇOK SANDIKLI MAHALLE SAYISI:	514	637	356	304
SANDIK SAYISI:	5,465	3,979	2,478	1,627
SEÇMEN SAYISI:	1,951,422	1,340,117	841,733	485,765
SANDIK BAŞINA SEÇMEN SAYISI:	357	337	340	299
OY KULLANAN SEÇMEN:	1,742,602	1,189,663	709,789	413,214
GEÇERLİ OY SAYISI:	1,722,497	1,173,121	689,071	407,811
AKP:	922,320	870,085	148,036	267,766
CHP:	464,276	108,445	11,486	69,239
MHP:	214,321	136,270	4,637	55,589
HDP:	73,851	32,649	499,994	2,299
DIG:	47,729	25,672	24,918	12,918

Şekil 7: Bursa, Konya, Diyarbakır, Trabzon İllerinde TSM ve ÇSM için Sayısal Değerler

Sayısal değerlerin incelenmesinden TSM ile ÇSM arasındaki oy farklılıklarının AKP için oransal olarak en fazla Ankara'da (%20.3) ve İzmir'de (%13.7) fayda sağladığı görülmektedir. Oransal farkların sayısal karşılığı Ankara için 18,433 oy ve İzmir için de 10,669 oydur (Şekil 8).

İZMİR	Kazanç (+), Kayıp(-)	ANKARA	Kazanç (+), Kayıp(-)
AKP:	10,669	AKP:	18,433
CHP:	-6,545	CHP:	-15,852
MHP:	-838	MHP:	-1,554
HDP:	-4,486	HDP:	-1,740
DIG :	1,200	DIG :	712

Şekil 8: TSM ve ÇSM farklılıkları nedeni ile İzmir ve Ankara'da Partilerin Kazanç ve Kayıpları

4. Sonuç ve Öneriler:

Türkiye genelinde TSM'lerde AKP'nin fazladan sağladığı oy sayısı 368,434 olarak hesaplanmaktadır (Şekil 5). Bu bulgu bir diğer çalışmamız olan T-Sandıklar Raporundaki bulgular tarafından da desteklenmektedir. TSM'lerde "Muhtar Etkisi" önemlidir, buna karşı önlem alınmalıdır. Özellikle İzmir'deki TSM'ler çarpıcı bir örnek oluşturmaktadır. Halk oylamasında bu sandıklarda etkin bir denetim mekanizması kurulması gerekmektedir. Muhalif partilerin (CHP, MHPM ve HDP) her birinin her sandık çevresinde çalışma yapıp her sandıkta görevli bulundurması en istenen durumdur. **Ancak sınırlı kaynakların en verimli bir şekilde kullanılabilmesi için, her ilçede AKP dışında en çok oy alan parti öncelikle görevli olmalıdır. İstek halinde bu bilgi (ilçeler ve mahalleler bazında ayrı ayrı) temin edilebilir.**